

PATVIRTINTA
Šiaulių universitetinės gimnazijos direktoriaus
2024 m. sausio 31 d.
įsakymu Nr. V-21

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ŠIAULIŲ UNIVERSITETINĖJE GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šiaulių universitetinėje gimnazijoje (toliau – gimnazija) tvarka (toliau – tvarka) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, LR Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-14252023 m. liepos 1 d. pataisomis, Psichologinės pagalbos teikimo aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-663, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204 bei 2023 m. liepos 1 d. įsigaliojusia 2011 m. gegužės 26 d. Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 nauja redakcija.

2. Ši tvarka nustato gimnazijos direktoriaus, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų gimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų / rūpintojų veiklą kuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto ar patyčių apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje.

3. Gimnazijos direktorius, švietimo pagalbos specialistai, darbuotojai, mokiniai, jų tėvai / rūpintojai vykdydami smurto ir patyčių prevenciją gimnazijoje vadovaujasi LR Švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu, LR Vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234), Gimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokymo sutartimi, Mokytojų pareigybės aprašymu, Klasės kuratoriaus veiklos aprašu, Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268), gimnazijos direktoriaus įsakymais, šia tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

4. Tvarkos tikslas – siekiant ugdyti pozityvų gimnazisto elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

5. Tvarka remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. visi gimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka turi būti supažindinti tėvų susirinkimų, klasės valandėlių metu.

6. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

6.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. **patyčios gali būti tiesioginės** (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) **ir/ar netiesioginės** (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. **patyčias patiriantis asmuo** – asmuo (gimnazistas ar pedagogas ar kitas gimnazijos bendruomenės narys), iš kurio yra tyčiojamas.

6.4. **besityčiojantysis/skriaudėjas** – asmuo (gimnazistas ar pedagogas ar kitas gimnazijos bendruomenės narys), inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5. **patyčių stebėtojas** – asmuo (gimnazistas ar pedagogas ar kitas gimnazijos bendruomenės narys), matantis ar žinantis apie patyčias.

6.6. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.8. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.9. **patyčių dėžutė** – tai elektroninė platforma, skirta mokiniams, jų tėvams / rūpintojams ir gimnazijos darbuotojams anonimiškai pranešti apie patyčias mokykloje. Nuoroda: <https://patyčiuidezute.sugimnazija.lt/>

II SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Patyčių prevencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių kuratoriai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, skyrių vedėjai, socialinis pedagogas, kiti švietimo pagalbos specialistai, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai. Smurto ir patyčių prevencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Gimnazijos vadovas vykdyto grupės nariais paskiria 3 vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

7.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

7.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių kuratorių dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

7.4. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

7.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

7.6. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi klasės kuratorius išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

7.7. atlieka kitus gimnazijos tvarkoje numatytus veiksmus.

8. Klasių kuratoriai kasmet analizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

9. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

9.1. mokinių prieš mokinius;

9.2. gimnazijos darbuotojų prieš mokinius;

9.3. mokinių prieš gimnazijos darbuotojus;

9.4. gimnazijos darbuotojų prieš gimnazijos darbuotojus;

9.5. mokinių tėvų / rūpintojų prieš mokinius, gimnazijos darbuotojus.

10. **Visi gimnazijos darbuotojai** (administracijos atstovai, pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, kiti darbuotojai) į smurto ir patyčių atvejus nedelsdami reaguoja:

10.1. įsikiša pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokių įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena asmeniui, kuris smurtauja, tyčiojasi Gimnazijos darbo tvarkos taisykles;

10.3. kreipiasi į asmenis, galinčius suteikti pagalbą (tėvus / rūpintojus, gimnazijos darbuotojus ir kt.) ir/ ar institucijas (policiją, greitąją medicinos pagalbą ir kt.);

10.4. informuoja klasės kuratorių apie smurto (patyčių) atvejį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, užpildydamas pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (1 priedas) ir ją pristatydamas gimnazijos socialiniam pedagogui;

10.5. pristato į sekretoriatą užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą, jei smurto (patyčių) dalyvis yra bent vienas suaugęs asmuo;

10.6. išsaugo kibernetinių patyčių atvejų įrodymus ir juos pateikia socialiniam pedagogui;

10.7. privalo apie smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantį asmenį informuoti specializuotos kompleksinės pagalbos centrą (toliau – SKPC), o apie smurtą patyrusį asmenį – SKPC ir policiją, ir teikti būtiniausius kontaktinius šio asmens duomenis (nurodyti vardą, pavardę, telefono ryšio numerį, elektroninio pašto adresą).

11. **Klasės kuratorius**, gavęs informaciją apie smurtą ir patyčias tarp mokinių:

11.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

11.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto (patyčių) dalyviais, informuoja jų tėvus / rūpintojus nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną;

11.3. vykdo tolesnę smurto (patyčių) situacijos stebėseną;

11.4. perduoda socialiniam pedagogui visą turimą informaciją, jei smurto (patyčių) atvejis nesibaigia arba kartojasi.

12. **Socialinis pedagogas**:

12.1. inicijuoja ir koordinuoja mokinių apklausų dėl saugios aplinkos, mikroklimato, adaptacijos ir kt. vykdymą, apibendrina jų rezultatus;

12.2. fiksuoja smurto (patyčių) atvejus registracijos žurnale, remdamasis pranešimų apie smurtą ir patyčias gautomis formomis (2 priedas);

12.3. informuoja gimnazijos direktorių, jei smurto ir patyčių bent vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys;

12.4. informuoja atitinkamus asmenis (tėvus / rūpintojus ar kt.) ir institucijas (policiją, Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kt.) kibernetinių patyčių atveju;

12.5. organizuoja švietimo ar kitos pagalbos teikimą smurto (patyčių) dalyviams, atsižvelgdamas į situacijos pobūdį ir sunkumą, deleguoja funkcijas gimnazijos darbuotojams (klasės kuratoriui, dalyko mokytojui, psichologui ar kt.);

12.6. nuolat seka, ar nėra pateikta informacija apie patyčių ir smurto atvejus gimnazijos patyčių dėžutėje, o gavus ją, imasi veiksmų situacijai išsiaiškinti ir spęsti.

12.7. informuoja Vaiko gerovės komisiją esant sudėtingai smurto (patyčių) situacijai.

13. **Vaiko gerovės komisija:**

13.1. vykdo smurto ir patyčių prevencijos priemones, vadovaudamasi Komisijos veiklos planu;

13.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų smurto ir patyčių atvejų analizę, organizuoja švietimo ar kitos pagalbos teikimą;

13.3. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo prevencijos ir/ ar intervencijos srityje bei kt.;

13.4. konsultuoja bendruomenės narius smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais;

13.5. organizuoja Komisijos posėdžius, numato veiksmų planą smurto (patyčių) dalyviams (individualūs pokalbiai, grupiniai užsiėmimai, psichologo konsultacijos ir kt.), esant poreikiui, planą koreguoja;

13.6. informuoja gimnazijos direktorių, jei individualus smurto (patyčių) veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto (patyčių) sustabdyti nepavyksta.

14. **Gimnazijos vadovas**, gavęs informaciją apie gimnazijos darbuotojo patiriamą smurtą (patyčias) arba gimnazijos darbuotojui pačiam panaudojus smurtą, pasityčiojus iš kito bendruomenės nario:

14.1. veda individualius pokalbius su smurto (patyčių) dalyviais;

14.2. rekomenduoja smurto (patyčių) dalyviams kreiptis dėl psichologinės pagalbos;

14.3. supažindina smurto (patyčių) dalyvius su Gimnazijos darbo tvarkos taisyklėmis, šio Aprašo tvarka;

14.4. informuoja savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrių ir/ar policiją, esant sudėtingam atvejui.

15. **Mokinys**, patiriantis smurtą (patyčias) ar žinantis apie smurtą (patyčias), nedelsiant informuoja bet kurį Gimnazijos darbuotoją, kuriuo pasitiki;

16. **Mokinio tėvai / rūpintojai**, žinantys apie smurto (patyčių) atvejus, informuoja nedelsiant klasės kuratorių / socialinį pedagogą / administracijos atstovą jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute elektroniniame dienyne ir kt.).

17. Gimnazijos darbuotojas, gavęs informaciją iš tėvo (globėjo, rūpintojo) ar mokinio apie smurto (patyčių) atvejį, informuoja gimnazijos socialinį pedagogą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

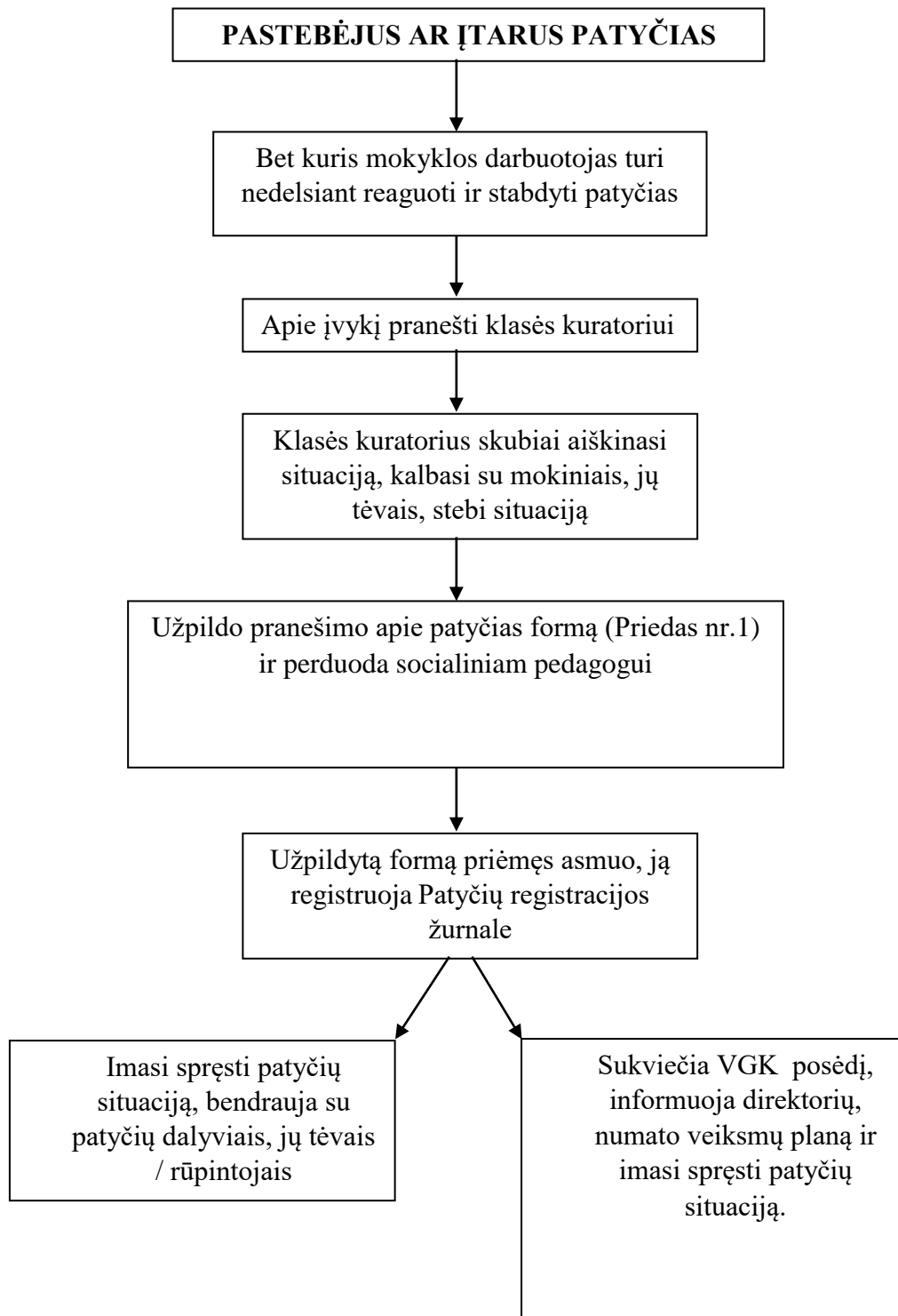
18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

19. Visi gimnazijos bendruomenės nariai supažindinami su tvarka.

20. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka supažindinami tėvų susirinkimo, klasės valandėlių metu.

21. Įgyvendinant tvarką remtis patyčių mažinimo strategija.

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETINĖS GIMNAZIJOS BENDRUOMENĖS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

ŠIAULIŲ UNIVERSITETINĖS GIMNAZIJOS PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____
(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio/ asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio (-ių)/ asmens (-ų), kuris tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio (-ių)/ asmens (-ų), stebėjusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsami informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

--

_____
(Užpildžiusio asmens vardas, pavardė)

_____
(Parašas)

KLASĖS PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F - fizinės
Ž - žodinės
K - kibernetinės
S - socialinės

M - mokinys
S - suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurta patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos